VITO pleit voor doortastend klimaatbeleid voor een betaalbare energiefactuur

28 april 2025

In april publiceerde VITO een positionpaper over de impact van ETS op de energiefactuur. Daarin formuleert VITO vijf beleidsaanbevelingen om de energiefactuur betaalbaar te houden.

Wat is ETS 2?

De Europese Unie wil het bestaande 'Emissions Trading System' (ETS1) dat vooral inwerkt op de energie-intensieve industrie, elektriciteitsproductie en luchtvaart uitbreiden naar sectoren zoals transport en gebouwen. Ze introduceerde daarom ETS 2 dat vanaf 1 januari 2027 in werking zal treden. In ETS 2 hebben bedrijven met 1 emissierecht het recht om 1 ton CO2 uit te stoten. Het aantal emissierechten wordt via een emissieplafond beperkt. De emissierechten kunnen worden verhandelt. In vergelijking met ETS 1 zal niet de eindgebruiker (burgers en bedrijven) maar de brandstofleverancier verantwoordelijk zijn.

De impact van ETS op de energiefactuur

ETS 2 betekent dat fossiele brandstoffen duurder zullen worden. De prijs van de rechten zullen namelijk in grote mate worden doorgerekend in energiefactuur van de eindklant. Natuurlijk enkel indien deze fossiele brandstoffen verbruikt.

De inkomsten van ETS2 moeten ingezet worden om de kwetsbare gezinnen en micro-ondernemingen te ondersteunen. Daarvoor richt Europa het Sociaal Klimaatfonds op. Voor België wordt het bedrag dat naar het Sociaal Klimaatfonds vloeit geschat op 1,66 miljard euro voor de hele periode tot eind 2032. België moet tegen eind juni 2025 haar Sociaal Klimaatplan indienen met concrete maatregelen om kwetsbare gezinnen te ondersteunen.

Vijf aanbevelingen door VITO

De onderzoekers van VITO formuleren **vijf aanbevelingen**:

1. **Doortastend beleid:** Er is nood aan complementair beleid om de correcte incentives te geven aan de eindklanten. Zo voorkomen we dat de CO2-prijs oploopt als de vraag naar uitstootrechten wordt gedrukt. ETS 2 mag daarom geen stand-alone maatregel zijn.
2. **Taxshift:** Er is nood aan verschuiven van de accijnzen op elektriciteit naar fossiele energiedragers om de energietransitie verder te bevorderen.
3. **Nood aan samenwerking:** Zolang er geen intra-Belgisch akkoord is, blijven de ETS inkomsten geblokkeerd.
4. **Duidelijke informatie** moet onaangename verrassingen voorkomen: Er is nood aan communicatie zodat burgers de juiste investeringsbeslissingen kunnen nemen. Dat de gasprijs over 2 jaar zal stijgen is belangrijk om mee te nemen in de afweging tussen een nieuwe gasketel of een warmtepomp.
5. **Nood aan detailsimulaties:** De impact op de verschillende typegebruikers moet in meer detail worden onderzocht om zo het beleid verder te kunnen aanpassen.

De volledige position paper kan u hier nalezen.